

SZENTES ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasarnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 306. sz., Sonnenfeld Sámuel úr házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

A szegényügy rendezése.

I.

Hat éve mult, hogy az akkor még meglevő „Csöngrád megye” című helyi lapban erről a kérdéssel először írtam, sürgetve, hogy Szentesen a szegényügy egy szegények menedékházának építésével mielőbb gyökeresen megoldassék és kimerítő, részletes tervét adva annak is: hol, miképen, milyen előfeltételekkel volna egy ilyen menedékház a legsikeresebben beru-házható.

Az azóta lefolyt 6 év alatt, kivált hogy véglegesen itthon telepedtem le, mint szerkesztő gyakorta foglalkoztam ugyane kérdéssel, kivált olyan alkalmakkor, amikor személyesen győződtem meg róla, milyen slendrián módon kezelik nálunk a szegényügyet és hogy a szegények segélyezésének nálunk divó rendszere mellett, a város által e célra évente áldozott ezerek nagy része miként lesz sárba dobva, miként segíti elő a bűnt, a közérköcs súlyosodását, a helyett, hogy nemes, emberbaráti céljának szolgálna.

És amit a lefolyt 6 év alatt e kérdéssel írtam, ahogy azt eddig a nyilvánosság előtt tárgyaltam, amiként ezt a nagyfotosságú kérdést — a város érdekében — az első perctől megvalósíthatni véltem és hirtapilag terveztem: e nézetemen ma sincs okom semmit megváltoztatni, amikor Szentes város polgármestere egy kész adásvételi szerződést terjeszt, — utólagos jóváhagyás végett — a város képviselőtestülete elé, amely szerint a városi szegény-menedékház céljaira, 12,000 frt-ot a kurasori Szeder-ház volna megveendő.

Azonban ez a megkötött szerződés, melyet — csudák-csudája — a f. hó 6-án volt városi közgyűlés nem szankcionált vakon, kötelességemmel teszi, hogy mindazt, amit ez ügyben 6 év alatt írtam, most röviden recapituláljam: ha egyebért nem, azért: hogy az illetékesek — ha csakugyan a közérdek és csupán ez vezeti őket cselekedeteikben — ne mondassák, hogy a szegényügy rendezésére más terv nem fektült előtök, csupán az, amelyet a polgármester a Szeder-ház megvételével, vagy a gazdasági szakosztály majdan — közgyűlési útastásra — a városi sóház telkére tervezett szegény-menedékház építési költségvetésével tesz eléjük.

A szegényügyet olyaténképen akarni gyökeresen rendezni, ahogy

nálunk azt az illetékesek tervezni látszanak, hogy t. i. minden részletes és előre megállapított program nélkül legelőször házat vesznek vagy építenek a szegények menedékeül — a legnagyobb abszurdumnak tartom.

Olyan gondolat ez, mint mikor valaki egy talált gonbhoz akar kabátot varratni, vagy építkezve, először a tetőszerkezetet állítani fel az üres levegőben és úgy akarná aldépíteni annak fundamentumát. — a falazatot.

Nem így szokás az ilyen kérdések megoldásához fogni ott, ahol a vezérlő elemeket nemes ügyszertet heviti, ahol a közalkotásokban kizárólag csak a közérdek lesz szem előtt tartva és minden kicsinyes mellékérdéktől eltekintenek.

Hanem igenis hozzáfognak úgy, hogy legelsőben is tisztába jönnek nem csupán a cél, hanem az eszközök tekintetében is, melyek e célhoz elvezetnek; számot vetnek a meglevő erővel, elkészítik előre nem csupán a célzott alkotás, hanem annak mindenkor való fenntartása tervezetét is és amikor ez az alapvető munka befejeztetett, akkor fognak csupán a terv kivételéhez.

Ötletszerűen, egy tárgyról a másra kapkodva soha senki még maradandó becsű olyan alkotást nem létesített, mely minden részében a köz javára szolgáljon; mert alkotni csak céltudatos programmal és akkor is közalkotásokat létesíteni csupán úgy lehet, ha alkalmas és időt is adunk egy-egy eszme megérésére, tüzetes megvitatására, főleg pedig arra, hogy a célzott alkotás mindenkorra való fennmaradásának eszközei tekintetében is megállapodott és megállható tervet készíthessünk elő.

Hogy csak a szegények menedékházának kérdésénél maradjak: vajon gyökeres megoldása lesz-e e ügynek, ha előbb tetemes töké-befektetéssel akár kész házat veszünk, akár hajlékot építünk a szegényeinknek, de aztán a kész hajlékkal előáll a kérdés: vajon miből is tartuk most már fenn ezt az alkotást? Hogyan élelmezzük ott a szegényeinket és miben találja az éves fenntartás előreláthatólag egyre növekvő költsége a fedezetét?

És nem-e helyesebb, célravezetőbb, a közérdeknek megfelelőbb az: ha először egészen tisztába jövünk önmagunkkal cél és eszközök tekintetében s csak akkor fogunk a kivitelhez, amikor erőnkkel számot vetve, megnyugodhatunk benne, hogy célzott alkotásunkat az anyagi erőnk meg is bírja?

A „Szentesi Lap” egyik legutóbbi számában megjelent ugyan egy ilyen számvetés a meglevő anyagi erőnkkel: de azt senki komolynak, gyökeresnek, alaposnak nem mondhatja. Mert olyatén számítással, hogy vegyünk meg szegény-menedékháznak egy 12 ezer forintos házat, mert ezt a város anyagi megterhelése nélkül tehetjük, amennyiben ugyanilyen összegre erre a célra ez idő szerint már gyümölcsözően van elhelyezve; aztán ha házunk lesz, fogadjuk be oda a 70—80 szegényt és ezek éves élelmezésére fordítsunk a most szegények segélyezésére évente kiadott 7000 forintból 5000 forintot, a fennmaradó 2000 forinttal pedig segítsük tovább az úgynevezett szemérmeskoldusokat, — az ilyen számítással, mely minden komolyság nélkül szükkölködik, határozottan mondom, soha ez az ügy alaposan, véglegesen rendezve nem lesz; sőt ha így fogunk hozzá az alkotás létesítéséhez, minden profécia nélkül előre mondom, hogy a város nyakába ezzel egy olyan évről-évre növekedő terhet akasztunk, amely alatt akár össze is roskadhat.

Nézetem, de minden más, — e tárgyat elfogulatlanul bíráló ember nézete szerint is, kettős a cél, melyet a szegények menedékházának létesítésével el kell érünk.

Első az, hogy azt a 6000—7000 frt-ot, amit a város ez idő szerint évente a szegényügyre költ, csakugyan a nyomor enyhítésére és kizárólag erre értékesítsük, ne pedig — mint most számos esetben történik — a dologtalanságot és ezzel a bűnt segítsük elő; a másik meg, hogy kipszuttítsuk a pecsétes, ispotályos meg egyéb helyi koldusokat, akik ma hetenként kétszer rojják végig a város utcáit, házról-házra, kapuról-kapura kilincselve, kéregetve nyéruhulladékok, krajcárkát.

Ha ezt a kettős célt nem együttesen tűzzük magunk elé: ha ezen a kettős bajon nem együttesen igyekszünk segíteni a szegények menedékházának megalkotásával; ha ezt az egymástól külön nem választható két kérdést nem együttesen oldjuk meg és főleg, ha nem oldjuk meg kellő alapos-sággal, komolysággal és számító körültekintéssel: úgy akkor lehet, hogy lesz Szentesnek szegény-menedékháza, mert hiszen ennek a berendezéséhez csak pénz kell, — de lesz a város nyakán egy nagy nyűg is, mely alatt meg-görnyedhet és meg lesz az a nyűg a nélkül, hogy általa szegényügyünk a

rendelettség azon fokát érné el, mely a közérdek szigorú szem előtt tartásával egyedül kívánatos.

És mert ez a megingathatatlan megbízhatóság, ezért tartom én elhibáztottnak, ezért céltévesztettnek a kezdeményező első lépést, mely a szegény-menedékház létesítése tárgyában akár azzal, hogy a polgármester már a házra is megkötötte, a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében, — az adásvételi szerződést, akár pedig azzal, hogy a közgyűlés a gazdasági szakosztályt egy — a sóház telken építendő szegény-menedékház építési tervének és költségvetésének betervezésére utasította — ez ideig történt, alapszámban elhibáztottnak és céltévesztettnek.

De, hogy miként volna a cél elérhető, mily alapon a szegény-menedékház megalkotását? ezt, — cikkem eddig is hosszúra nyúlva — legközelebb fogom részletesen kifejteni.

Bánfalvi Lajos.

Múlt és jelen. Burián Lajos, Szentes város mai polgármestere hát megleckéztette Kristó Nagy Istvánt, a város régebben volt polgármesterét, a f. hó 6-iki városi közgyűlésen, hogy — úgymond, kár a város mai kormányzata felett olyan kritikát mondani, mely alkalmas arra, hogy pillanatnyilag megtevesse az embereket, de amely voltaképpen, Burián Lajos szerint, nem egyéb személyeskedés.

Mert — így okoskodik a város mai böcs polgármestere, 10—15 év előtt, amikor a város semmi közalkotásra nem hivatkozhatott, nem volt a pótdó kisebb, mint ma. S ma legalább, ha fizet a közönség, annak fejében legalább büszkén mutathat a város szakadatlan fejlődésére.

És e Buriáni megleckéztetés ötletéből, mely maga sem egyéb porhintésnél a közönség szemébe, annak pillanatnyi megtevesztésére szánva, — a »Szentesi Lap« siet is elmondani, hogy igenis, amikor Kristó Nagy István volt a polgármester, 1 fírtos volt a városi pótdó-kírovás, míg ma, amikor ók annyit mindenfelét alkotnak, 60—70 kros a házi-pótadókírovás.

Persze, mindez a tudva valótlan mondás azért lesz a közönség elé táalva, mert be kell bizonyítani napnál világosabban, hogy Kristó Nagy Istvánt csupán személyeskedés, a sárga irigység vezeti, amikor a közgyűléseken praktikus indítványokat tesz és a mai eszeveszett városi gazdálkodást bírálja.

Jó lesz hát, ha egy kis összehasonlítást teszünk mi is a múlt és a jelen közt, annyival inkább, mert éppen nem felülnk atól, amivel a nemes jászolpárti lap ríogat, hogy ez összehasonlításban mi leszünk a vesztesek. Kissé utána jártunk a dolognak és ennek eredménye a következő:

Kristó Nagy István polgármesterége idejében a legmagasabb pótdó-kírovás 60—70 kr. közt ingadozott, a 70 krnál magasabb összeget soha nem érte el.

1873-ban azonban, 12 százalékos 130 ezer fírt adóssága törlesztésére, elhatározta a város, hogy a rendszeres költségvetése keretén túl, 5 éven át külön 33 százalékos pótdó-vetessékk ki.

Csak a közönség szemébe való porhintés tehát, ha akarják azt állítani, hogy a város normális adminisztrációs költségeinek fódözésére Kristó Nagy István polgármesterége idejében bármikor 1 fírtos pótdó-kírovás vált volna szükségesse.

Ez az igazi személyeskedés, ez az igazi személyes gyűlölködés, mikor ellene ilyes valótansággal előállanak és ezzel akarják a közönséget ítéletben megtevesztetni.

Ellenben igaz az, hogy a Kristó Nagy István polgármesterége idejében, a 66 kros pótdóban nyerte fe-

dezetét a város körösmentírvízvédelme is; és ugyan, ha e kötelezettség ma is a város adminisztrációját terhelné: milyen nagy volna ma a közgyűlés pótdó-kírovásunk?

Bizony-bizony jól túlhaladna az 1 fírtot, a nélkül, hogy 12 százalékos kölcsönt törlesztethetnék belőle.

Ami az alkotásokat illeti: abban az időben vette át a város a református egyháztól a gimnáziumot és vette meg alapját a polgári leányiskolának. Tanyai iskolákat pedig a város abban az időben is tartott fenn és létesített.

Hogy ezeket az alkotásokat a jelenkor fejlesztette és bővítette magasabb tökélyre, ez természetes. És az alapvető munka bizonyára van legalább is olyan érdem, mint a továbbfejlesztés, annyival inkább, mert ha valaminek az alapját meg nem vetjük, akkor azt tovább sem fejleszthetjük.

Tekintsük ezek után a híres jelenkort. Tudva valótlanlalt állít és a közönség ítéletének megtevesztését célozza, aki azt mondja, hogy csupán 60—70 kr közt van ma a házi-pótadókírovásunk.

Ritka év, hogy a 70 krt e kírovás jóval túl ne haladja s 1889-ben pláne 94 kros kírovásunk volt, a f. évben is 71—82, a jövő évre pedig szintén 74—84 kr. lesz ez a kírovás, sőt ennél jóval több, mert hiszen a költségvetésünk már meg van állapítva s azóta újabb terhekkel való sokasítását célozzuk.

Jelenkori alkotásainkról jóval nem beszélni. Mert józan észszel az alkotás érdemét nem a szerint szokás megítélni: mennyi minden történt és hány új intézmény létesült; hanem: hogy ami létesült, kellő körültekintéssel, a közérdek, a város vagyoni viszonyainak szigorú szeméiőt tartásával történt-e az a sok alkotás? — És ha ilyen szempontból bíráljuk a dolgokat, bizony szomorúan kell konstatálnunk és beismernünk azt, hogy mi vagyoni prédálással alkottunk olyan könnyelműen, hogy az szinte a bűnösséggel határos.

A jelenkor gyászos érdeme, ha érdemnek lehet nevezni, — az, hogy alkotva prédáltuk, pazaroltuk a közvagyonot.

Ezt, ha a maguk érdemének tudják be a jászolpártiak, készségesen konstatáljuk mi is.

De épp mert így van, csakugyan nem jó nekik összehasonlítani a jelent a múlttal, mert ez az összehasonlítás reájuk nézve — szégyenletes.

Városi közgyűlés.

(1893. november 6.)

Interpelláció, közbeközbe egy kis családi házi perpatvára a jászolpártinak, no meg fejbőlítés, az örökegy fejbőlítés: körülbelül ezekből a szerekből áll ki manap az, amit Szentesen városi közgyűlés névén csúfolnak.

Jó szerencse, hogy Sulcz László mértékitelesítő még megal, no meg, hogy magánkézre került az italadó-bérelt, mert e nélkül a két dolog nélkül ugyancsak fennakadnának az interpellálási szeretők. Így ez a kettő, vagy legalább egyik e kettő közül olyan bizonyosan benn van a közgyűlés keretében, mint amilyen bizonyos, hogy a hivatalos »Budapesti Közlöny« napnapra hozza a stereotíp hírt, mely szerint: »Fiuménál a tenger csendese«.

A f. hó 6-án a túl a Kurcán lezajlott közgyűlés alkalmakor is, melyen Burián Lajos polgármester elnökölt, interpellált a napirend előtt Kátai Pál János, letinkább a tárgyban, hogy mi lesz már a Sulcz László mértékitelesítő ellen fogantatba tett fegyelmi vizsgálat? Letinkább azért kíváncsi erre Kátai Pál János, mert hogy aszongya, a mértékitelesítő új urgye botránnyosan hanyagolga el a hivatalos hatálességet, amit interpelláló határozott alakban felhozott vádakkal igazol.

Burián Lajos az interpellációra azaz a meglepő újsággal felel, hogy épp az előző napon foglalkozott ezzel a kérdéssel — minthogy a törvény neki is fegyelmi jogot ad a nevezett tisztviselővel szemben, hát nem látta szükségét — a tegnapi foglalkozása eredményét a közgyűlés elé vinni.

Egyébként — ezúttal vagy 20-ad ízben biztosítja interpellálót, hogy ő ebben a dologban erélyesen fog eljárni.

Bizony szerencsés gyerek ez a Sulcz László, letinkább hogy Kátai Pál János ilyen melegen érdeklődik az ügyének sorsa iránt. Mert lám, Balogh Ferenc, Tóth Gyula és Csúcs János városi köztisztviselők ellen is vagynak folyamatosan fegyelmi ügyek, ezek még annyit sem dolgoznak, mint Sulcz László, mert fel vannak tűggesztve az állásuktól; — de azért a fizetésük egyharmadát ók maguk, az egész fizetésüket meg a helyetteseik rendszeren húzzák a közkasszából és ime, mégsem kerül a képviselőtestületnek egy másik Kátai Pál János, aki letinkább az ő ügyük iránt olyan melegen érdeklődik és érdeklükben egy-egy parázs interpellációk csesztene meg így közgyűlési alkalmatosságára.

A közgyűlés és az interpelláló egyébirant tudomásul vette a polgármesteri választ és minthogy Szeder János minden érdeklődését a saját házanak adásvételi ügye anynyira lekötötte, hogy még a közgyűléstől is tavol maradt, tehát az italadó-bérlőség ellen nem interpellálhatott; — ennélőgva átérték a tárgyorozatra, amelynek első pontján: a virilisek névjegyzékének megállapításán hamarosan tülesek, helyet adva a Dózs a Béla felszólamlásának és elutasítva a hengermalom-részvénytársulat felszólamlását.

Ezután a Sima Ferencel kötött villamosvilágítási szerződés került sorra, a Tóth Árpád-féle utóajánlattal.

Ez az ügy egy kis házi perpatvára adott okot a tisztelt párt kebelében, mert valának, bár kevesen, akik figyelembe kívántak venni az utóajánlatot, míg többen a mellett voltak, hogy Tóth Árpád ez ajánlattevésével megkésétt.

Mert hogy — így okoskodot maga a böcs polgármester — a hatóság, mikor már Sima Ferencel a szerződést a villamosvilágításra megkötötte, sőt e kötetést a közgyűlés jóvá is hagyta, gondoskodott róla, hogy ez a közgyűlési határozata legszélsebb körben ismertetessé váljék.

Ez történt október 9-én és mégis Tóth Árpád csak október 26-án délután adta be az utóajánlatát.

Ez az egész utóajánlat tehát nem is vehető komolyának, annyiaval kevésbé, mert — mint aztán Szánthó Lajos ráduplázott: ő a Sima személyében akkora garanciát lát, hogy ily nagyobb szabású vállalatnál mindenkivel szemben neki adja az elsőséget.

Persze, hogy a többség is felfedezte Sima Ferencben azt a bizonyos nagy garanciát és ezzel — egyelőre, ez az ügy ily értelemben nyert újabb közgyűlési elintézt.

Következett néhai való Juhász János volt birtoknyilvántartó fizetésének ügye, amelyben köztudomás szerint a miniszter olykánt döntött, hogy a nevezett által illetékelenül felvett fizetésöbblét fizetessék vissza a közpénztárba.

Igen ám, de köztudomású az is, hogy a nevezett volt köztisztviselő időközben elhalálozott és a város gazdasági szakosztálya most, olyan indokolással, hogy a fizetésöbblét megadása nem névszerinti szavazással határozottatott el annak idején a közgyűlés által, az tehát most ki nem deríthető: vajon kik szavaztak mellette és kik ellene? — a törvénynek ily esetekre vonatkozó rendelkezéséhez képest indítványozta, hogy e szerint a szenvedett kárt a közpénztár fedezze.

E fölött a javaslat fölött csinos kis vita fejlődött ki. Mert Kristó Nagy István — határozathozatal előtt, igen helyesen — annak a vizsgálatvaló felderítését kívánta: vajon csakugyan nem történt-e akkor névszerinti szavazás?

Nosza, rátámadnak erre Burián Lajos és Sima Ferenc.

Hogy ez meg amaz! Hogy a gazdasági szakosztályról még feltételezni sem za-

bad olyant, mintha félre akarná vezetni a közgyűlést; hogy egy olyan tekintélyes testület kár ilyen gyanuval illetni és úgy is tudja mindenki, hogy valóban úgy történt a szavazás, ahogy a szakosztály előadta.

A Fejblólintó Balintok rámondta: úgy van és ezzel elhatározott, hogy a kárt a közpénztár szenvedje.

Ugyanez a játék ismétlődött a következő tárgynál: a volt kataszteri bizottság élelmiszeri költségének kérdésénél is, miket a miniszter szintén visszatéríteni rendelt a közpénztárhoz.

A gazdasági szakosztály szerint: ennek a kárnak se kerülhet más gazdája, hanem a közpénztár, mert ez sem határozott el annak idején névszerinti szavazással.

Kristó Nagy István itt is bátorkodott ismételni a korábbi javaslatait, hogy ez a vizsgálattal derítsék ki; de ezúttal is letorkolta a nagy bizodalom, mely nem akart kételkedni a tiszteltreméltó szakosztályban.

Pedig kár volt a többségnek nem kétkednie, mert tudomásunk szerint a vizsgálat csakugyan kiderítette volna mindkét esetben, hogy e határozatok névszerinti szavazással hoztak annak idején.

Udvardi Sándor, Sima Ferenc, Ecséri Lajos, Kálmán Mihály, letinkább pedig Káta Pál János erősen hánytorgattak ugyan e tárgynál is, hogy mekkora méltatlanság Kristó Nagy István részéről a kitűnő szakosztályt gyanúsítani, ami egyébként az utóbb nevezettnek esze ágában sem volt, miután a vizsgálattal csupán a kérdések korrekció megoldását célozta; — de hat, mi csak annyit mondok vagyunk: hogy még a bizalmatlanság is kellő helyén lett volna ezúttal alkalmazva.

Végül — persze, leszavazták a vizsgálatot és a kataszteri bizottság jogtalan élelmiszeri karat szintén rártak a közpénztár terhére.

A kéményseprési szabályrendelet erre következtet ügye alkalmat adott egy kis miniszter-ellenes remonstrációra.

Ó kelme, a jászolpárt ugyanis 4 kéményseprési kerületbe ohajtott szabályrendeletileg a várost felosztani, mert így esetleg négy vallalkozót lehetett volna a partmoral kőfőkével a pártjászolhoz kötni.

A miniszter a kerületek számát kétfőre redukálta, más szóval: jogtalanul belenyúlta város autonóm jogkörébe; ami Sima Ferencben nagy indignálódást szült, mely felágaskodott benne, kitört és — hosszú dikciót kért, hogy erőlyesen tiltakozzék a miniszter ilyen jogtalan beavatkozása ellen, aminek nincsen is más orvosszere, mint: fel kell kérni a város országgyűlési képviselőjét, hogy tanítsa ki ebben a fontos ügyben a minisztert.

Udvardi Sándor, Szathmáry Pál, letinkább pedig Káta Pál János sikeresen támogatták a Sima felszólalását, mely határozaterőre is emelkedett.

A következő tárgy — egy adásvételi szerződés — minthogy a közgyűlés határozatképes erre nem volt, egy későbbi közgyűlésre tüzetett ki.

Jöttek aztán a kétfőrbeli felfüggesztések: a Füstli Molnár Sándor árvaszéki ülnöké, akit a polgármester visszaakarna könyörögni az alispántól a városnak, — no meg, a Pintér Gyula helyettes aljegyzőé, akit viszont Simaék nem szeretnének csúfosan útnak bocsátani.

Végre is megcselekedték, hogy a polgármesteri könyörgésben elverték a port, Füstli Molnár Sándor hadd maradjon az állásától felfüggesztve; ellenben a városi tanácsot megrótták, amiért a jogkörén túlterjeszkedve, Pintérnek az állásától felfüggesztését effektuálta, holott ezt csak a közgyűlés elegelekedte volna meg.

Nem is bocsátják el Pintért a f. hó 9-iki, tehát a mai kis tisztújításig. Megsemmitették a tanácsai határozatot és Pintér Gyula, bár sikkasztásért jogerősen el van ítélve, néhány napig még

megmarad Szentes város köztisztviselőjének, az előljárása nagyobbságáé.

A városi vendéglő bérletének ügye szintén alkalmat adott egy kis kedélyes vitára.

Kass Gusztáv mostani bérlő ugyanis készen nyilatkozott, hogy ő is megadja az árverésen Goda által egy évi haszonbérlet ajánlat 4820 frotot s kérte, hagyják meg őt a bérletben. E kérelmet Udvardi és Sima Ferenc támogatják, míg Kristó Nagy István és Káta Pál János az árverés eredményének jóváhagyása mellett voltak, igen helyesen okoskodván, hogy a város nem jatszhatik így az árverések komolyságával.

A vita vége az lett, hogy a vendéglőre új árverést tartanak, annyival inkább, mert Kass Gusztáv kötelező nyilatkozatot adott, hogy ő az esetben is megáll a 4820 frot ajánlata mellett, ha az új árverésen nem kerülne vállalkozó, aki ennyit is ígérjen a bérletért.

Ezzel eljutott a közgyűlés a Szeder-ház megvétel tárgyában kötött szerződéshez, amit Burián Lajos polgármester fenomenális langésszel olyformán indokolt meg, hogy ő e tárgyban azért látta szükségesnek előre megkötni az adásvételi szerződést Szeder Jánossal és így készen vinni a közgyűlés elé, mert hát így az a szerződés ma már Szeder Jánosra nézve kötelező. Míg ha előbb határozta volna el a közgyűlés, hogy szegénymenházat létesítsen azután bocsátott volna Szeder Jánossal alkudozatra a hazvétel iránt, kérdés: vajon az utóbbi nem csapta volna el fel a ház árát?

Szóval: Burián Lajos el se tudja másként képzelni a városi szegény-menházat, hanemha úgy, hogy okvetlenül muszáj e célra a Szeder János hazát megvenni.

Kristó Nagy István egészen más és bizony egészségesebb nézetet is vall. Szerinte nem az az első a szegényügy rendezésénél, mit ő is kívánatosnak tart a szegénymenház létesítésével, hogy hazát vegyünk; hanem, hogy számot vessünk előbb magunkkal és tisztába hozzuk a kérdést, vajon miképpen létesíthető, főleg pedig miképpen és miből tartható fenn az az új alkotás? Figyelmeztet arra a ferde gazdálkodásra, mely a városnál lábrakap, hogy — mikor a városház-építés a legsürgősebb, — akkor mi villamvilágítással, szegénymenház-vásárlással min forgácsoljuk el az erőnket, óriási mértékben növelve a pótdótot.

Ezeket mondta el Kristó Nagy István és nem azt, amit a Szentesi Lap február 13. számának közgyűlési tudósítója hazugul a számba ad, mintha ellene beszélte volna minden alkotásnak. Sőt nagyon is hangsúlyozta, hogy alkossunk, de — ésszel és előrelátással, a nélkül, hogy a népet túlságított pótdóval sarcoljuk.

Csúcs Lajos szintén ellene szolt a Szeder-ház megvételének, mert helyesebbnek tartaná, ha a város a maga telkén, a sőház-épület helyén építene szegénymenházat.

Burián Lajos és Sima Ferenc szoltak még a kérdéshez, hevesen támadva Kristó Nagy Istvánt, hogy ő alatta 1 frot volt a pótdó, még sem alkottak semmit, mig most im mennyit alkotunk.

A közgyűlés végre ez alkalommal ez ügyben nem határoz, hanem utasítja a gazdasági szakosztályt, hogy a decemberi közgyűlésre a szegényügy rendezése és egy szegénymenházak esetleg a sőház-telken építése tárgyában kimerítők és indokolt javaslatot, illetőleg költségvetést terjesszen elő. Ezzel a gyűlés véget ért.

Ujdonságok.

Szentes, 1893. november 9.

— **Tisztújító közgyűlés.** Szentes város képviselő testülete választó közgyűlést tart ma délelőtt 9 órakor, Csató Zsigmond dr. alispán elnöklété alatt, a túl a kurcai teremben. Választani fognak a közgyűlésen városi

ügyészt, I-só aljegyzőt, közpénztári ellenőrt és egy írnot. Minthogy pedig az I-só aljegyzőségre minden valószínűség szerint Herck a Zsigmond birtoknyilvántartó lesz megválasztva, hamarosan új választásra lehetünk elkészülve, mert hiszen így megüresedő helyét be kell tölteni.

— **Bérgyilkosság egy dorosmai tanyán.** Szegedről sürgönyzik lapunknak, hogy Richter Lajos dorosmai tanyai tanítót vasarnap este 7 órakor, az ablakon keresztül, épen mikor vacsorázott, lelőtték. A megsebesült tanítót haldokolva vitték a szegedi kórházba. A gyilkos Fáyoly Pista juhász, kit a büntető végrehajtására a tanító azon ellenségei bérlettek fel, kik mások akartak megválasztani a tanyai tanítói állásra. A csendőrség a felbujtók nyomában van.

— **A kaszinó akciója.** A kaszinói és általában a helyi társas-élet élénkítésére nagyobb szabású akcióit kíván kifejezni a küszöbön levő téli évadban a szentesi kaszinó választmánya. E célból Pólya Ferenc főgimnáziumi tanár, kaszinói választmányi elnök ma délután 6 óra érkekezletre hívta meg az egylet több tagját, hogy megvitassák és megállapítsák azon módokat és eszközöket, melyekkel a kitűzött és minden esetre dicsegetreméltó cél a legsikeresebben volna elérhető. A meghívottak figyelmét e helyen is felhívjuk arra, hogy az érkekezleten teljes számban sziveskedjenek megjelenni.

— **Fegyelmi.** Burián Lajos polgármester elrendelte Sulc László városi mértékeltelítő ellen a fegyelmi eljárást. Egyidejűleg a nevezett tisztviselőt állásától felfüggesztvén, a polgármester a tegnapi nap folyamán a mértékeltelítő állásra Borbély Lajost helyettesítette, kinek a hivatal tegnap át is adott.

— **Vád alá helyezve.** Alig fog már a közönség emlékezni arra a kínos jelenetre, a mikor Tasnady Antal dr. polgármesteresége idejében egyszer, a városi közgyűlésen a bigyerekek mondta Káta Pál János az elnököl polgármestert. Tasnady akkor a durva sértésért vádat emelt a helybeli járásbírósnál, hol is a tárgyalás során Gál Sándor k. bíró a nyilvános becsületsértést látván beigazoltnak, az iratokat, illetékes elbírálás végett a szegedi törvényszékhez tette át. Nagy idő telt el azóta. A szegedi kir. törvényszék felmentette Kátait a vád alól, ami nem kis örömet szült a jászolpárt kebelében, hogy ime Tasnady rajta vesz a sértő bigyerekek. De hát Tasnady se hagyta a maga igazát; a kir. törvényszék határozatát megfőlebbezte a kir. táblához, mely Káta Pál János vád alá helyezését és így a végtárgyalás megtartását elrendelte. Ezt a táblai határozatot meg, természetesen az utóbbi főlebbezte meg a kúriához, amelynek immár jogerős határozata, mellyel Káta Pál János vád alá helyeztetik és ebben a kir. tábla határozata indokainál fogva helyben hagyatik, — a napokban érkezett meg Szentesre, a feleknek leendő kézbesítés végett.

— **Beküldetett.** Több mint egy éve, hogy az időközben elhalálozott Józsa László festő növendék egy nagy képét, a Csáladikóret, mely díszes keretben ma is ott függ a vármegyei ház nagytérmenek előcsarnokában, kisorsolással alá bocsátotta. A sorsolási ívvel Füstli Molnár István járt el teljes sikerrel, mert 100 ftrt gyűlt be ily úton, mellyel a nevezett egy év előtt beszámolt Józsa László szüleinek, akik azóta el is költöztek Szentesről. A sorsolási ív Aradi Kálmán rendőr-főkapitány kezébe került, hogy ő fogja e sorsolást eszközölni, amelynek eredményét a képre tevők természetes érdeklődéssel várják. Azonban — mint bennünket értesítenek — dacára a többszöri

felhívásnak és sürgetésnek, a főkapitány mindmáig nem eszközölte a kép kisorsolását és — főleg miután e miatt a sorsolási ívet eljárt Füstli Molnár Istvánt is örökké zaklatják, — most azt a kérdést intézték általunk a főkapitányi úrhoz: vajon mikor kegyeskedik már végre a kép kisorsolását eszközölni?

— **Batys bál.** A helybeli zsidó hitközség kebelében alakult »szegényiskola« s a sokat segítő egyesület a f. hó 11-ik batyas báljára iránt, melyet a Kass-szálló nagytermében tartanak, olyan nagy érdeklődés mutatkozik, hogy e vigalom anyagi és ezzel erkölcsi sikere is teljesen biztosítottnak mondható. A kibocsátott ívetek eddig is igen sokan irták már alá, de — mint értesülünk — még mindig aláíratkozhatnak a résztvenni kívánók a Wellisch Vilmos egyéni tagnál levő iven. A rendezőség több uralt szőlített fel a háziasszonyi tiszt teljesítésére, akik erre készségesen vállalkoztak is és akik a küldendő ételes batyukat szombaton délután 3 órától 6-ig veendik át a vigalom helyén. Alairni lehet még a kaszinóban, a Kass-szálló éttermében, Szépe Károly és Neumann Dávid kereskedésében kített részvételi ivenek, továbbá Matics István vendéglőjében. A jötekeny célra felülzetéseket köszönettel vesz a rendezőség, mely — mint értesülünk — olyként szándékozik a lakomát rendezni, hogy fiatal leánykák szolgálják ki a vendégeket; — ami mindenesetre nem kis vonzóereje lesz a vigalomnak.

— **Vásárok mindenfelé.** Gyomán a f. hó 11. és 12-én, — Horgoson a f. hó 13-án, Makón és Szegváron pedig egyidőben, a f. hó 18-án és 19-én lesz az idei őszi országos vásár megtartva.

— **A stikli.** Ismét »stiklit« szimatol a jászolpárt lapja abban, hogy Pintér Gyula, a sikkasztásért elítélt városi helyettes aljegyzőnek állását való felügyelést az alispáni hivatal elrendelte és — mint mondja, ezenfölül az aljegyzői állás betöltésére, az alispán a folyó hó 9-ére még választó gyűlést is hívott össze. Legyen nyugodt a jászolpárti újság. Az alispán előtt Pintér Gyula se nem olyan veszedelmes, se nem olyan fontos egyéniség, hogy miatta stiklizni érdemesnek tartaná. Elrendeltetett a nevezettnek felügyelgetése, mert ezt a törvény így kívánja. A választó közgyűlést pedig összehívta az alispán aljegyzőválasztásra, nem hogy a félt és gyűlölt Pintér Gyulától szabaduljon, hanem, mert Szakáll Mihály jogerősen hivatalvesztésre ítélté, az aljegyzői állás végleges megürésedett, azt tehát választás útján véglegesen be is kell tölteni. Ami a jászolpárti újság tőke és kamat paraboláját illeti, arra a »Borszemjankó« reb Menachem Cicszebeiszterja joggal mondhatja ilyen forma áldást: »Ledjen theneked sikkasztásért két havi fogház tükéd, meghozzádjévi hivatalvesztés khamatodé«.

— **Rendőri hír.** Vajda Ferenc és Deák Ignác csendőrököt állott járőr jelentette, miszerint Farkas Eugenia kisasszony helybeli lakosnő kárára f. hó 1-én elkövetett lopási ügyben nyomozást foganatosított, mely alkalommal sikerült tetteseket, Podharszky Ferenc gyógyszerész szolgálatában álló Gombos Julianna és Orosz Julianna személyében felderíteni, kik tetűket beismerték; miért is letartóztatva, az ellopott 50 ft készpénz, egy drb román ezüst pénz és szalagokkal együtt, a helyb. kir. járás-bírósnak tényvizlát kíséretében, mai napon átadattak.

Báli selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig — sima, csikozott, kockázott mintázott, damaszott stb. minőségben (mintegy 300 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) postabér- és vámmentesen szállít: Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (4)

A rugdalozó lóláb.

Már megest engem rugott meg a — lóláb. Ott ütököt ki a »Szentesi Lap« f. évi 133-ik számának egy hasábján, ösztövé nagy betűkben, az is ritkítva, ahogy egy jól megteremt lólábnak kiütökönie dukál. Azt mondja, hogy Burián Lajos ugyancsak leleplezett engem a f. hó 6-iki városi közgyűlésen, előadván: miszerint ő kérdést intézett egy fővárosi gyárhoz, mely a villamos-világítás berendezésével állandóan foglalkozik, — hogy mennyiért volna hajlandó elvállalni nálunk a világítást?

És a gyár igazgatósága azt felelte neki (a polgármesternek), hogy ő ilyen kisebb üzlettel nem bajlódik, hanem forduljon a város — Sonnenfeld Sámuelhez.

Mint hogy pedig Sonnenfeld Sámuelnek a veje vagyok, ebből a lóláb azt rugdossa felém, hogy ezért főlebbeztem én meg — ezen érdekből, a villamosvilágításnak Sima Ferencel megkötött szerződését.

Nem az én hibám, nem is bűnöm, hogy a »Szentesi Lap« után kénytelen vagyok kijelentni, hogy Burián Lajos, ha úgy adta elő a dolgot, ahogy a nevezett újság megírta, tudva valótlant állított a közgyűlés előtt.

Mert ő nem fordult kérdésel a fővárosi gyárhoz, hanem fordult a »Szentesi kereskedelmi részvénytársaság, amely Simával az egész magánvilágításra néve szerződött, hogy aztán azzal üzérkedhessen.

A levél, mit a nevezett társaság a fővárosi gyártól válaszul kapott, birtokomban is megvan másolatban, ha tetszik: közé is tehetem.

Hogy én önzetlenül vagy családi politikából főlebbeztem-e meg a szerződést jóváhagyó határozatot, vagy nem? — hagyjuk ennek az elbírlását akkora, amikor — hiszem és remélem, — a verseny a villamosvilágításra, a megyegyeülés határozatának megsemmisítése után, szabadbá lesz.

Ha akkor Sonnenfeld Sámuel is versenyez a vállalatért: akkor nem bánom, ám rugjon rajtam egyet a lóláb. Addig azonban hagyjon nekem békét.

Most — főlölegül még azt is rá rugta, hogy én a vármege fillokszerája vagyok.

Köszönöm a nyájas enyelgést, de nem kívánom a jászolpárt vezérét a legtalálób b címétől megfosztani.

Mert jójjünk tisztába a fillokszer természetével.

A fillokszer egy élődiállat. Már pedig nem én vagyok az, aki a közügyeken és így Szentesi városán vagy Csongrádvármegegyén élődik; nem én vagyok az, aki zsiros vállalatokban hajhász a pártjutalmat, — szóval: én nem gseftelek senkivel és semmivel.

Hogy ki cselekszi mindezt? — találja ki a »Szentesi Lap«.

Bánfalvi Lajos.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonok, jó barátok és ismerősök, akik elhalálozott, feledhetlen, jó napasasszony, illetve édes anyánk, Jakó Judit f. évi november hó 5-iki végtisztességén megjelenni és ezzel családunk fájdalomt enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez úton is forró köszönetünk nyilvánítását.

Szentesen, 1893. nov. 7.

Szöke István
és neje

K. Szabó Judith.

Irodalom.

A »**Vasárnapi Újság**« november 29-iki száma 30 képpel, a következő tartalommal jelent meg: »Matejko János. « Dr. Szendrei Jánostól, (Arcképpel) és »A lublini unió« című festményével. — »Őszi áldás, « »Példán okult. « Cöbel Minka költeményei. — »A cigányok. « (Cigány váruzlási jegyek képeivel). — »Bombarnac Klaudius. Egy hirdatóditó jegyzőkönyve. « Verne Gyula legújabb regénye. Ford. Huszár Imre. (Eredeti párisi illusztrációkkal). — »Duse Eleonora. « (négy képpel: Duse mint Claude felesége, mint Kleopatra, mint Gauthier Margit). — »A temetők ünnepe. « (Törs Kálmán, Csiky Gergely, Döbrentei Gábor, Pauler Tivadar, Horváth Mihály síremlékének rajzával). — »Délafrikai levél. « Hartmann A. tól. — »Szinház Duse Eleonora a népszínházban. « — »Szatmáryné. « (Arcképpel). — »Párisi divatlevél. « (Divatképekkel). — »Katonai játékok Párisban az orosz tengereszek tiszteltetére. « (Képpel). — »A matabélé háború. « (9 képpel: 1. Lo Bengula a matabélé királya. 2. Matabélé harcosok csatára indulása. 3. Elfogott matabélék kihallgatása. 4. Khama, a bamangvato törzs feje. 5. Matabélé harcos, büvés, stb.). — »A kapurthalai maharadzsa. « (Arcképpel). — Irodalom és művészet; Közintézetek és egyletek; Sakkjáték; Képtalány; Egyveleg, stb. rendes rovatok.

A Vasárnapi Újság előfizetési ára negydekre 2 frt, a Politikai Újdonságok-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 3. szám.)

KÖZGAZDASÁG.

A **vetések állása.** A vetések állása és a mezőgazdasági állapot nov. 1-én, a földmívelésügyi minisztériumhoz beérkezett jelentések alapján a következő volt: A hosszban tartó kedvező időjárás a gazdasági munkálatokra, nevezetesen a szántás és vetésre igen jó volt s a gazdák csekély kivétellel az őszi vetéssel teljesen elkészültek. A vetések többnyire szépen kikelték, tude zöld színek, sőt egyes helyen túl bujak, legeltetésre szorulnak. Az ország szamos vidékén panaszkodnak a gazdák a fellépett, nagy kárt okozó férgnek miatt. A gabonában különösen sok kárt tett a drótféreg, a bagolyféle és a cserbogár alcája; egerek helyenként szintén pusztítanak. A repcében a fekete hernyó észrevehető kárt okozott, a hol nem károsodott a repce, ott igen szépen áll. Eltekintve a férgnek által okozott károktól, általában azt lehet mondani, hogy a vetések közepesen állanak, s eléggé megerősödni mennek neki a télnek. A tengeri tóris és a répa szedés befejeztetett, az eredmények nagyobbára közepesek, néhol igen jók. A legelők részben még igen jók, részben azonban már kopárak, s a jószág istállózsara szorult. A szüret csekély eredménnyel befejeztetett, a szőlők betakarítása folyamatban van.

Laptulajdonos és felelős-szerkesztő: Dr. Máteffy Ferenc
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Meghívás.

A »**Gazdák és Iparosok ált. Híttársaság**«-ének szentesi ügyvivősége f. hó 12-én azaz **vasárnap d. e. 10 órakor** saját hivatalos helyiségében (Szöke István elnök házában) **értekezletet tart**, melyre az összes részvényesek zennel meghívattak.

Az értekezlet tárgya: A központi igazgatósággal való végleges leszámolás megejtésére két teljhatalmú megbízott megválasztása.

Szentesen, 1893. nov. 6.

Az elnökség.